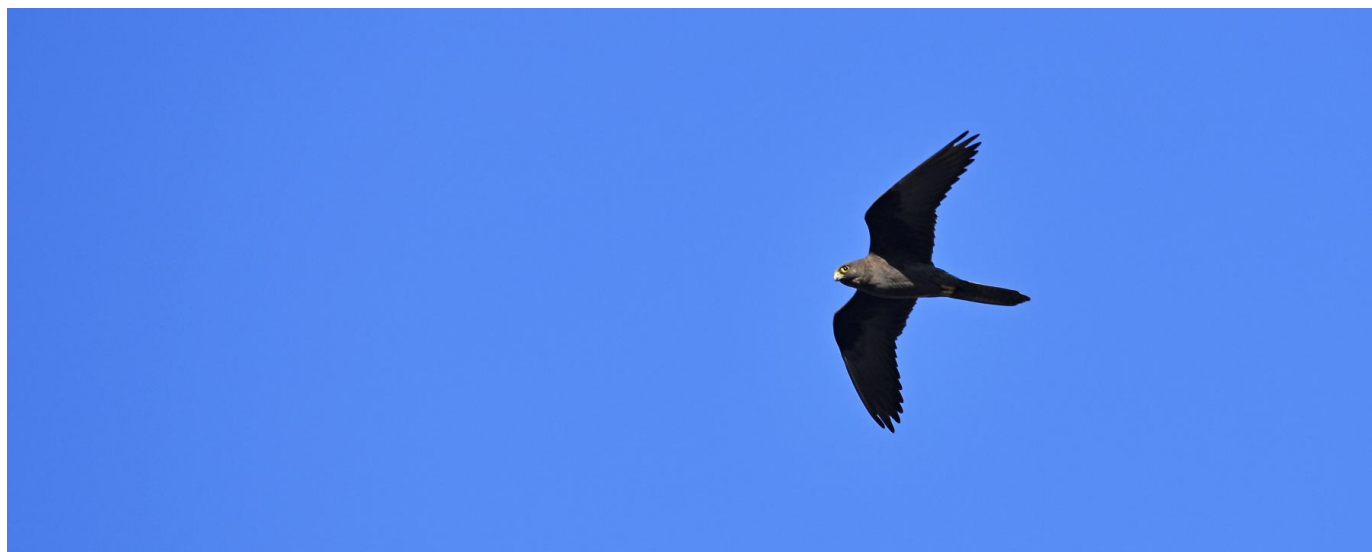

DOF - Dansk Ornitologisk Forening

Mørk eleonorafalk i Blåvand

HAANING I FELTEN Der blev i går morges meldt trækkende eleonorafalk i Blåvand. Mørk fase. Fem mand så den. Vi andre blev misundelige. Den er eftertragtet blandt danske feltornitologer. Nogle styrtede ud for at tage imod den på Fanø, uden held. Henrik Knudsen fortæller om oplevelsen på obsposten og så sætter vi fokus på nogle af kendetegnene.

Henrik Knudsen, observatør på Blåvand Fuglestation, beretter:

”Jeg var på min daglige trækfugletælling for Blåvand Fuglestation i godt selskab med Hjalte, Højholm, Leo og Zuschlag... Vi var næsten ikke mere end lige kommet derned, før dagens gæst kom out of the blue... Jeg havde netop lige stået og kigget efter nogle trækkende Små Korsnæb, og lige da jeg kigger op fra notesbogen, er der en falk foran mig... Uden kikkert når jeg at melde Dværgefalk, og når at blive rettet 2 gange i løbet af 4 sekunder, Lærkefalk nej, Vandrefalk nej... og så blev der ro på klitten... 150-200 m foran os i øjenhøjde kommer en total smuk chokoladebrun falk... Vi er alle i chok, men heldigvis så fattede, at vi straks tjekker, og der bliver råbt den er FULDSTÆNDIG mørk igen og igen.. Jeg bryder tavsheden, og siger det, alle tænker... ELEONORAFALK..... Den er utrolig elegant med sin aflange krop og lange hale, den lange hånd og arm, og med smukke kjovesvirp forsvinder den mod syd, og vi kan følge den i flere minutter, inden den forsvinder mod SV...”

Henrik fortsætter:

”Da fuglen er væk, står alle mand, og kigger måbende på hinanden... Der går lige et par sekunder før vi rigtigt kan fatte.... jeg kan knap nok tælle de trækkende Engpibere.... Whau for en dag for os alle sammen... Zuschlag

siger frejdigt, at det var godt med en Jyllandsart... da han allerede har en fra Gedser !!!! resten af morgenobsen virker uvirkelig.....”.

Eleonorafalk er en stor sjældenhed i Danmark med blot fire fund hidtil. Arten har levet en lidt omtumlet tilværelse på den danske liste, og nogle af de tidligere danske fund har været diskuteret og behandlet i flere omgange. Der har endda været et eksempel på en fugl, som først blev forkastet, senere godkendt, men som siden er forkastet igen efter ny behandling. Det er tydeligt, at der er tale om et problembarn, feltbestemmelsesmæssigt, hvor problemet især går på hvordan man, i felten, kender den fra mere hjemlige arter som lærkefalk og vandrefalk. Det gælder naturligvis den lyse fase. Ret aktuelt kan man jo som eksempel se [denne diskussion på Facebook](#) fra 3. september i år, hvor den aktuelle fugl først blev bestemt til eleonorafalk, men senere blev til en lærkefalk.

I forhold til eleonorafalk af mørke fase kan problemet især være mørke (ofte hybrider) undslupne falkonerfalk. Det er man naturligvis nødt til at have i betragtning på vore breddegrader, men der tages naturligvis mange andre aspekter ind i en behandling af Sjældenhedsudvalget (SU). SU har som en konsekvens af bestemmelsesproblemet nedsat en arbejdsgruppe som specifikt arbejder med eleonorafalk.

Eleonorafalk er udbredt i Middelhavet og Nordvestafrika, hvor den yngler i kolonier på klippekyster, særligt på øer. Et populært rejsemål er Mallorca, som huser en stor bestand af arten og som er et glimrende sted at tage hen og studere arten. Det kan man gøre mens resten af familien solbader eller sover længe...

Det gjorde jeg selv for nogle år siden, og jeg gjorde en lang række fine erfaringer med eleonorafalkene dernede. Da jeg på Formentorhalvøen stod og legede med tanken om, på hvilket grundlag jeg skulle bestemme en i Danmark, gjorde jeg disse tanker og observationer:

Formentlig vil der blive tale om en ret hurtig observation af en trækkende fugl (ligesom i Blåvand), og jeg prøvede derfor at lave notater om proportioner og oversidekontraster, og hvordan man oplevede undersidekontrasten.

Med hensyn til eleonorafalks proportioner gjorde jeg mig umage, fordi at det måtte være ret afgørende i forhold til bestemmelse fra f.eks. lærkefalk. Hvordan vil man opleve eleonorafalk i forhold til lærkefalk. Her slog det mig, efter et stykke tid, hvad der gjorde dem karakteristiske. Eleonorafalk har en påfaldende lang og slank krop, forstærket af en ret lang hale, men også forstærket af et ret lille hoved. Til gengæld er vingerne lange og store i forhold til den slanke krop!

Eleonorafalk lys fase, Kap Formentor, Mallorca den 30. juli 2013. Bemærk proportionerne med lang slank krop, lang hale, lille hoved og store vinger. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Eleonorafalke, Kap Formentor, Mallorca den 30. juli 2013. Bemærk igen proportionerne, med lang krop og hale, lille hoved og store vinger.

Lærkefalk har også lange ret slanke vinger, men kroppen er relativt kompakt, men hovedet virker proportionalt set ret stort.

Vandrefalk forbinder jeg med en kompakt, kraftfuld falk, med bred vingebasis, bred krop og relativt kort hale. Her får man ikke indtryk af en aflang slank krop.

På de kredsende eleonorafalke, bemærkede jeg desuden at det ofte var selve kno-området man først opdagede som kontrasterende mørkt, snarere end hele undervingedækfjersområdet, da dette ofte var "skygget" alt efter vinkel til fuglen. En mørk undervingekontrast var altså ikke altid meget tydelig på grund af vinklen til fuglene.

Eleonorafalk, mørk fase, Kap Formentor, Mallorca den 30. juli 2013. Bemærk hvor svag kontrasten mellem mørke dækfjer og lysere svingfjer opleves når undervingerne er i skygge. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Flugten hos eleonorafalk var ofte imponerende kraftfuld på grund af langsomme og dybt førte vingeslag, hvilket har fået nogle til at sammenligne med kjoever. Det synes jeg er en super sammenligning.

Oversidekontrasten var på både de lyse og mørke fugle bemærkelsesværdig i sollys, ved at jeg oplevede det som at dækfjer og ryg var blygrålige i indtrykket mod mørkere svingfjer. Halen virkede derimod mere brunlig i indtrykket.

Eleonorafalk, Kap Formentor, Mallorca den 30. juli 2013. Bemærk den brunlige hale, den blygrålige ryg og dækfjer der danner kontrast mod mørkere svingfjer. Foto: Henrik Haaning Nielsen.

Og så synes jeg at øjenringen var påfaldende kraftig på alle sete fugle.

Lidt stof til eftertanke, forhåbentlig, når I står klar derude i efteråret...

 Dato:
30. 09. 2017

 Skrevet af:
[Henrik Haaning Nielsen](#)

 Fotos af:
[Henrik Haaning Nielsen](#)

 Emner:
FELTBESTEMMELSE

 Tags:
BLÅVAND FUGLESTATION, ELEONORAFALK, FELTBESTEMMELSE